

Veterinaarnõuded

Kärt Jaarma

VTA

19.04.2012

-
1. Loomade liikumise üldised veterinaarnõuded
 2. Nõuded looma heaolule
 3. Kauplemine
 4. Kogumiskeskus
 5. Vedu
 6. Eksport
 7. Näitus
 8. Bioohutus

Veiste liikumise üldised veterinaarnõuded

- 1) loom on kliiniliselt terve;
- 2) loom peab olema viibinud ühes päritolukarjas 30 päeva enne laadimist või kui ta on alla 30 päeva vana, siis alates sünnist;
- 3) loom on identifitseeritav ning registreeritud «Loomatauditõrje seaduse» § 11 kohaselt;
- 4) looma päritolukari on läbinud loomatauditõrje programmis loetletud kohustuslikud uuringud ja menetlused;
- 5) karjale ei ole kehtestatud veiste liikumist piiravat loomatauditõrje alast keeldu või kitsendust.

Identifitseerimine ja registreerimine

- Veis märgistatakse 20 päeva jooksul looma sündimise päevast arvates või enne nimetatud tähtaja möödumist looma ühest karjast teise või tapamajja viimise korral.
- Märgistamiseks kasutataval kõrvamärgil on põllumajanduslooma kordumatu ja eluaegne registreerimisnumber.
- Kõrvamärk kinnitatakse selleks ettenähtud aplikaatortangidega looma kummassegi kõrva.
- Veise karjast väljaviimisel peab veisega kaasas olema veise pass, milles kajastuvad looma kohta olulised andmed, nagu andmed loomal teostatud veterinaarsete menetluste, tema liikumise ja loomapidaja kohta.

Nõuded looma heaolule

- Looma heaolu halvenemisest annab märku toodangu langus või söögiisu vähenemine.
- Sellise põllumajanduslooma tervist ja heaolu, kelle suhtes kohaldatakse intensiivset loomapidamist, tuleb kontrollida vähemalt üks kord päevas.
- Intensiivne loomapidamine on loomade pidamine sellise loomkoormusega, sellistes tingimustes või sellisel tootmistasemel, mille puhul looma tervis ja heaolu sõltuvad inimese sagedasest hooldusest.

Nõuded looma heaolule

- Looma heaolu halvenemisel muutub loom haigusele vastuvõtlikumaks ning jääb kergemini haigeks.
- Loomapidamisnõuded on sätestatud loomakaitseseaduses.
- Vabariigi valitsus on kehtestanud järgmistele põllumajandusloomadele täpsemad nõuded pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta: karusloomad, munakanad, broilerid, veised, vasikad, lambad, kitsed ja sead.

Kauplemine

- Kauplemine on Eesti ja Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline kaubandus.
- Nõukogu direktiiv veistega kauplemise kohta 64/432/EMÜ
- Veised ei tohi ühelgi hetkel alates päritolukarjast lahkumisest kuni sihtkohta saabumiseni kokku puutuda teiste loomadega.

Kauplemine

- Riigist väljaveol moodustatakse loomade partii, kas ühe karja loomadest või kui partii koosneb mitme karja loomadest, siis komplekteeritakse see kogumiskeskuses (loomade vedu ei toimu farmist-farmi).
- Juhul, kui loomade liikumine toimub läbi tunnustatud kogumiskeskuse, ei tohi nende loomade kogumise periood väljaspool päritolukarja kesta üle kuue päeva.
- Tunnustatud kogumiskeskuste loetelu on avaldatud Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel.

Kauplemine

- Loomade väljaveol teise liikmesriiki tuleb sertifikaadi saamiseks asukohajärgsele maakondlikule veterinaarkeskusele esitada vastavasisuline taotlus.
- Taotluse menetlemisel on järelevalveametnikul õigus nõuda taotlejalt täiendavat informatsiooni.
- Taotluse menetlemine hõlmab lisaks dokumentide kontrollile ka veterinaarkontrolli teostamist.
- Taotlus esitatakse vähemalt 48 tundi enne looma eksportimist või teise liikmesriiki vedamist.
- Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel on avaldatud “Sertifikaadi taotlemise ja väljastamise kord loomade ja loomsete saaduste väljaveol”

Tauidivaba staatus

- 17. novembri 2010. a komisjoni otsusega nr 2010/695/EL on Eesti ametlikult tuberkuloosi- ja brutselloosivaba.

Kauplemise nõuded veiste leukoosi uurimisele

- Peavad olema pärit sellisest karjast, mis on ametlikult veiste ensootilise leukoosi vaba.
- Ametlikult veiste ensootilise leukoosi vaba kari tähendab karja, kus:
 - 1) ei esine kliiniliste tunnuste alusel ega laborikatsete tulemusel veiste ensootilise leukoosi juhtumeid ning selliseid juhtumeid pole kinnitatud viimase kahe aasta jooksul ja
 - 2) kõik üle 24 kuu vanused loomad on eelnenud 12 kuu jooksul reageerinud negatiivselt kahele läbi viidud testile intervalliga vähemalt neli kuud või
 - 3) kari vastab eespool toodud punkti 1 nõuetele ja asub ametlikult veiste ensootilise leukoosi vabas liikmesriigis või piirkonnas.
- Eestis on kasutusel järgmine veiste ensootilise leukoosi uurimise skeem:

kõik üle 24 kuu vanused veised uuritakse seroloogiliselt kord aastas.

Kogumiskeskus

- Kogumiskeskus on koht, kus moodustatakse erinevatest päritolufarmidest pärinevatest põllumajandusloomadest partii, eesmärgiga viia nad teise Euroopa Liidu liikmesriiki või ühendusevälisesse riiki.
- Põllumajandusministri 4. juuni 2004. a määruse nr 105 “Erinevatest karjadest pärinevate põllumajandusloomade kogumiseks ja loomapartiide koostamiseks kasutatava loomakasvatushoone ja -rajatise ning loomade pidamiseks piiritletud ala ning seal põllumajandusloomade pidamise veterinaarnõuded”

Kogumiskeskus

- Võtab vastu ainult loomi, mis on identifitseeritud ja saabuvad karjast, mis on ametlikult tuberkuloosi-, brutselloosi- ja leukoosivaba.
- Üldjuhul on erinevatest farmidest pärinevatel loomadel, kuni Eestis asuva kogumiskeskuseni, saatedokumendiks veterinaartõend 7E.
- Kogumiskeskuses moodustatakse neist uus loomapartii, toimub partii laadimine ühele veovahendile.

Kogumiskeskus

- Moodustatud partiile väljastatakse veterinaarsertifikaat liikumiseks sihtkohta.
- Kui Eestist väljaveetav loomapartii moodustatakse ainult ühest päritolufarmist pärinevatest loomadest, siis väljastatakse kohe veterinaarsertifikaat sihtriiki.
- Tunnustatud kogumiskeskuste loetelu on avaldatud Veterinaar- ja Toiduameti veebilehel.

Loomade vedu

- Põllumajandusloomade veoks peab kasutama selleks ettenähtud või kohandatud veovahendeid.
- Pärast iga põllumajandusloomade vedu tuleb veovahend puhastada ja desinfitseerida.
- Nõuded loomade vedamisele sätestab Nõukogu Määrus (EÜ) nr 1/2005 22. detsembrist 2004, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal.

Loomade vedu

- Loomade vedamisega on pea- või alltöövõtu korras lubatud tegeleda ainult vedajatel, kellel on olemas veoluba .
- Veiseid vedavat maantesõidukit tohib juhtida või sellel saatjana tegutseda ainult isik kellel on pädevustunnistus .
- Veoluba ja pädevustunnistust ei nõuta vedude puhul, mis ei ületa 65 km.
- Liikmesriikide ja kolmandate riikide vaheliste pikkade teekondade korral peavad vedajad ja korraldajad täitma teekonnalehe tingimusi.

Loomade vedu

- Loomi vedaval isikul peavad veovahendis olema kaasas dokumendid, mis näitavad:
 - a) loomade päritolu ja omandilist kuuluvust;
 - b) lähtekohta;
 - c) lahkumise kuupäeva ja kellaaega;
 - d) kavandatud sihtkohta;
 - e) kavandatud teekonna eeldatavat kestust.Vedaja peab nimetatud dokumendid esitama nõudmisel pädevale asutusele.

Loomade vedu

- Kõik elusloomi vedavad transpordivahendid peavad pikkadel teekondadel kasutama navigatsioonisüsteeme, mis võimaldavad salvestada ja esitada teavet, mis vastab teekonnalehel olevale teabele.
- Veovahendid, mida kasutatakse pikal teekonnal, peavad olema nõuetele vastavad, pädeva asutuse poolt kontrollitud ning neile peab olema väljastatud vastavussertifikaat, mis on varustatud liikmesriigis ainukordse numbriga.
- Veistele tuleb pärast 14-tunnist teekonda anda vähemalt ühetunnine puhkeaeg, mis on piisav selleks, et anda neile eelkõige vedelikku ja vajaduse korral sööta; pärast sellist puhkeaega võib neid vedada veel 14 tundi. Pärast seda tuleb loomad maha laadida, sööta ja joota ning lasta neil puhata vähemalt 24 tundi.
- Väljastatud veoload elusloomade vedamiseks on leitavad Veterinaar- ja Toiduameti veebilehelt.

Eksport

- Eksport on loomade vedu Euroopa Liidust ühendusevälisesse riiki.
- Eksporditavad loomad peavad olema nendega kauplemisel ning ühendusevälise riigi impordil esitatavate veterinaarnõuete kohased.

Veterinaarsertifikaadid eksportimisel

- Sertifikaadid on leitavad Veterinaar- ja Toiduameti veebilehelt. Sertifikaatide mudelid on ära toodud tootmistüüpide kaupa.
- Sertifikaadi väljastab maakonna järelevalveametnik ühele kauba saajale enne loomade väljaveo algust.
- Näiteks:
- Nuumveiseid peab enne Türki eksportimist hoidma vähemalt 21 päeva isolatsioonis. Vähemalt 10 päeva enne eksporti peab neid ravima sise- ja välisparasiitide vastu.
- Aretus- ja tootmisveiseid peab enne Venemaale eksportimist hoidma vähemalt 21 päeva isolatsioonis.

Loomanäituse korraldamine

- Loomanäitusele võib viia:
 1. kliiniliselt terve looma;
 2. looma, kes on identifitseeritav ning registreeritud «Loomatauditõrje seaduse» § 11 kohaselt;
 3. looma, kelle päritolukari on läbinud loomatauditõrje programmis loetletud kohustuslikud uuringud ja menetlused;
 4. looma, kelle karjale ei ole kehtestatud veiste liikumist piiravat loomatauditõrje alast keeldu või kitsendust.
- Ürituse korraldaja peab kaasama veterinaararsti, kes kontrollib üritusele toodud looma tervislikku seisundit ja veterinaarnõuetele vastavust ning looma heaolu ürituse käigus.
- Ürituse korraldaja teavitab vähemalt kümme päeva enne korraldatava ürituse algust sellest maakonna veterinaarkeskust, kelle järelevalvealasel territooriumil üritus toimub.

Loomanäituse korraldamine

- Ürituse teates märgitakse:
 - 1) ürituse liik (loomanäitus, -võistlus, -laat, -oksjon või loomade kokkutoomisega seotud muu avalik üritus);
 - 2) ürituse alguse ja lõpu kuupäev;
 - 3) ürituse toimumise koht;
 - 4) üritusele toodavate loomade liigid;
 - 5) üritusele toodavate loomade päritoluriik ja -piirkond;
 - 6) üritusel looma tervislikku seisundit ja veterinaarnõuetele vastavust ning ürituse käigus looma heaolu kontrolliva veterinaararsti nimi ja kontaktandmed;
 - 7) ürituse korraldaja nimi ja kontaktandmed.
- Veterinaar- ja Toiduamet võib keelata teatud liiki loomade kokkutoomise või nende üritusel kasutamise.

Bioohutuse tähtsusest loomapidamisel

- Bioohutus on hügieenimeetmete kompleks, mille eesmärk on nakkushaiguste tekitajate karja toomise ja/või karjast karja levimise vältimine.
- Bioohutuse meetmed on vajalikud loomataudi ennetamiseks.
- Loomapidaja peab:
 - 1) isiku ja veovahendi liikumist korraldama;
 - 2) loomakasvatushoonesse ja -rajatisse ning loomade pidamiseks piiritletud alale kõrvalise isiku pääsemist piirama;
 - 3) loomakasvatushoonesse ja -rajatisse ning loomade pidamiseks piiritletud alale välisriigist saabunud isiku pääsemist piirama enne 48 tunni möödumist selle isiku Eestisse saabumisest;

Loomapidaja kohustused bioohutuse tagamisel

Loomapidaja peab:

- 4) karja juurde toodava looma pidama muudest loomadest eraldi, lähtudes looma taudialasest staatusest;
- 5) haige looma eraldama tervetest;
- 6) sööda, allapanu ja muu võimaliku nakkust edasikandva materjali käitlemist korraldama;
- 7) korrapäraselt näriliste ja putukate tõrjet teostama;
- 8) loomakasvatushoonesse ja -rajatisse ning loomade pidamiseks piiritletud alale mets- ja koduloomade pääsemist takistama ning
- 9) vajadusel korraldama muid asjakohaseid loomataudi leviku tõkestamiseks vajalikke meetmeid.

Kokkuvõte

- Enne loomade müümist võib oma maakondlikust veterinaarikeskusest järele pärida, mida on vaja teha.
- Veterinaar- ja Toiduameti veebileht asub aadressil:
www.vet.agri.ee
- Meeles tuleb pidada, et nakkushaiguste ennetamine loomakasvatustevõttes on väga oluline.

TÄNAN!